

Дроздик О. А.
студент ІПКОЮУ, 1 курс, 1 гр.,
науковий керівник – кандидат
мистецтвознавства **Уманець О. В.**,
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого,
доцент кафедри культурології

ПРОБЛЕМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИФІКАЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

На сучасному етапі історико-культурного буття українського народу особливої актуальності набуває питання становлення єдиної національної ідентичності, як запоруки розвитку нації, її консолідації навколо духовних констант – мови, менталітету, традицій тощо. Термін ідентичність означає «те саме», процес встановлення ідентичності індивідом – ідентифікація (від лат. *identicus* – тотожний; *facio* – роблю) [1, с. 56]. Поняття «національна ідентичність» характеризує комплекс міжособистісних зв'язків, історичних уявлень, який є основою самоідентифікації індивідів і груп людей, осмислення їх єдності з певною нацією як самобутною спільнотою [2].

Ключовим елементом у процесі національної ідентифікації є мова. Вона забезпечує єдність спілкування у спільноті, яка пов'язана з певною територією, вирізняє її з-поміж інших спільнот, слугує фундаментом культурної єдності народу, національної ідентичності, національної системи освіти, зовнішнім і внутрішнім маркером визначення приналежності індивіда до нації. Сучасні «мовні колізії» не сприяють органічності та природності процесу національної ідентифікації на рівні суспільства та особистості. За цих

причин мовна політика є одним із стратегічних питань і пріоритетів державної політики України.

На думку П. Гай-Нижника та Л. Чупрія, на сучасному етапі процес національної ідентифікації в Україні стримують такі чинники, як: конфлікт ідентичностей, низький рівень міжрегіональної взаємодії в культурній сфері; недостатній рівень розвитку вітчизняної культури, слабке формування історичної пам'яті, глобалізація, наявні елементи пострадянської ідентичності [4]. Поступова втрата нею впливовості зумовлена зокрема революцією Гідності, яка посилила консолідацію українців, окреслила їх європейські пріоритети. Проте певні ідентифікаційні суперечності зберігаються. Н. Черниш вважає, що вони властиві передусім прикордонним регіонам: східний характеризує пріоритет геополітичного, соціально-професійного, політико-ідеологічного, вікового чинників ідентичності, західний – етнічного, релігійного, національного [5]. Проте у представників цих регіонів наявним є нівелювання розбіжностей у проявах ідентичності у молоді – показники самоідентифікації індивіда як «громадянина України» становлять понад 90%, що, зокрема, свідчить про «зближення ідентифікаційних моделей» молоді [5].

Отже, формування національної ідентичності – одне з головних завдань нашої держави на сучасному етапі. Для цього потрібно здійснювати заходи, спрямовані на усунення протиріч всередині держави, формування загальнонаціональних цінностей, нового культурного простору, зокрема й зусиллями нової генерації інтелектуальної еліти.

Література

1. Культура України: тезаурус і персоналії / За ред. Л. В. Анучиної, О. А. Ставської, О. В. Уманець. – Харків, «Право», 2014. – 273 с.
2. Нагорна Л. П. Ідентичність національна // Енциклопедія історії України: Т. 3: / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. НАН України. Інститут історії України. – К.: Наукова думка, 2005. – 672 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.history.org.ua/?termin=Identychnist_nacionalna
3. Joseph J. E. Identity and Language / J. E. Joseph // Encyclopedia of Language and Linguistics, 2nd ed., ed. by Keith Brown. – Vol. 5. Oxford : Elsevier, 2006. – P. 486–492.
4. Гай-Нижник П. П., Чупрій Л. В. Формування загальнонаціональної ідентичності українців в контексті сучасних викликів / П. Гай-Нижник, Л. Чупрій // Гілея. – 2015. – Вип. 101 (№ 10). – С. 474–481.
5. Черниш Н. Україна сьогодні: Львів – Донецьк // Дух і літера. – 2003. – № 11–12. – С. 9–18.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО
КАФЕДРА КУЛЬТУРОЛОГІЇ

ДУХОВНА КУЛЬТУРА УКРАЇНИ ПЕРЕД ВИКЛИКАМИ ЧАСУ

Тези доповідей учасників
II Всеукраїнської науково-практичної конференції

(м. Харків, 16 квітня 2019 р.)

Харків
«Право»
2019

УДК 008(477)
Д85

Редакційна колегія:
*А. П. Гетьман (голова), В. О. Лозовой,
О. А. Стасевська, О. В. Уманець*

Відповідальність за достовірність наданих матеріалів несуть автори

Д85 **Духовна** культура України перед викликами часу : тези доп. учасників II Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Харків, 16 квіт. 2019 р.) / [редкол.: А. П. Гетьман (голова), В. О. Лозовой, О. А. Стасевська, О. В. Уманець]. – Харків : Право, 2019. – 282 с.

ISBN 978-966-937-660-2

Збірка містить тези доповідей учасників II Всеукраїнської науково-практичної конференції «Духовна культура України перед викликами часу», в яких висвітлені актуальні питання духовного життя сучасної України, національної ідентифікації та збереження культурної пам'яті.

УДК 008(477)

ISBN 978-966-937-660-2

© Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, 2019
© Оформлення. Видавництво «Право», 2019